

La Opera din Cluj-Napoca, „Domnul Werther român”

(Costin Popa – 8 octombrie 2015)

Sintagma este o parafrază la titulatura „Monsieur Werther” pe care critica muzicală internațională o dăruise acum mulți ani legendarului tenor Alfredo Kraus pentru interpretarea de referință a eroului lui Massenet. O folosesc forțat, păstrând proporțiile, după ce l-am văzut pe Călin Brătescu în recenta nouă producție cu „Werther” de la Opera Națională Română Cluj-Napoca.

Pentru cunoscutul tenor român, rolul titular va rămâne, sunt convins, o creație de vârf a carierei, un reper, o referință. L-a interpretat cu timbralitatea caldă, rotundă și plăcut îmbrăcată în armonice consistente, sombrate, bine cunoscută din abordări anterioare, dar mai ales cu remarcabilă cultură stilistică, cu punere pe prim plan a cântului nuanțat, impregnat cu filaje și mezzevoci ce au dăruit inspirație poetică frazelor muzicale încă de la aria de intrare, pictură a naturii. Moliciunile (prima scenă cu Charlotte), rostirile pasionale („divine creature”), trăirea intensă, au fost impresionante, tulburătoare. Celebra arie „Pourquoi me reveiller” - „Cântecul lui Ossian”, culminație a crescendo-ului prestației lui Brătescu, a avut o specială varietate expresivă. Mă gândesc acum numai la fraza „o souffle du printemps”, mai întâi cântată în mezzavoce, apoi – la strofa secundă – filată exemplar, la desenul melodic fluid și pictural sau la acutele bine proiectate. Dorința de autenticitate a mers până într-acolo încât tenorul a grăseiat ca un nativ francez.

Călin Brătescu este „Domnul Werther român”! În jurul lui, aerul a pulsat cu poezie și suferință.

Parteneră în rolul Charlotte i-a fost mezzosoprana Iulia Merca, și ea într-o evoluție creatoare care a depășit răceala atitudinilor din primele acte, pentru ca în ultimele două să exprime o diversitate de stări, de la remușcare (aria „scrisorilor”), la dezlănțuirii dramatice, convergente către finalul cutremurător. Vocea Iuliei Merca se bazează pe o remarcabilă calitate a frumosului registru central, cu care colorează sunetul și îi dăruiește intensități extreme.

Soprana Diana Țugui a fost Sophie, ingenuă, cu glas strălucitor, plutitor, expansiv și cu mare dezinvoltură scenică. Un personaj „ca o primăvară”.

Călin Brătescu

Diana Țugui și
Călin Brătescu

Călin Brătescu și
Iulia Merca

Iulia Merca și
Călin Brătescu

Iulia Merca

scenă actul al III-lea

În celelalte roluri au evoluat Cristian Hodrea (Albert), Petru Burcă (Le Bailli), Florin Pop (Schmidt), Beniamin Pop (Johann), Alexandru Potopea (Brühlmann), Tatiana Oltean (Kätchen), toți bine distribuiți și bine pregătiți muzical în ceea ce înseamnă încadrarea în specificul liricii franceze, în ceea ce privește pronunția în limba originală. La fel ca și principalii.

Din fosă, József Horváth a condus cu competență, tempi juști și corectă înțelegere stilistică (rememorez introducerile orchestrale). Instrumentiștii Operei au făcut toate eforturile în sensul obținerii acurateței, iar sonoritățile câteodată prea puternice nu au periclitat echilibrul cu platoul. Cu optime rezultate, Corneliu Felecan a pregătit Corul de femei și Anca Mona Mariaș Corul „Junior-Vip”.

Final

Pentru montare, conducerea Operei Naționale Române Cluj-Napoca a recurs la doi oaspeți francezi, Nadine Duffaut (regie) și Louis Désiré (scenografie). Au conturat un spațiu clasic în care simbolistica a fost permanent prezentă, centrată în jurul unui copac secular, cu trunchi masiv, chiar grosier și agresiv desenat. Ideea în sine mi-a adus aminte de montarea cu „Werther” a lui Andrei Șerban de la Opera de Stat din Viena. Creativitatea are întotdeauna surse inspiratoare. Desigur, există o similitudine în ceea ce privește succesiunea stărilor eroilor și eventuala analogie cu anotimpurile.

Echipa Duffaut - Désiré a imaginat-o și ea, dar spre deosebire de Viena, la Cluj metamorfozele au fost simbolice tratate, în conjuncție cu alte elemente legate de derularea acțiunii, o cruce suspendată, un crâmpei de scrisoare sau frunze moarte proiectate pe fundal, un tablou... Superbă a fost secvența finală în care, cu Werther muribund, trunchiul copacului se luminează misterios, în timp ce în mijlocul lui pâlpaie o lumânare.

Meritul regizoarei a rezidat în lucrul amănunțit cu interpreții-actori, cu obținerea de atitudini potrivite și relaționări optime între personaje. Scenograful a desenat costume adaptate epocii, pentru cei doi îndrăgostiți ușor terne, apăsătoare și câteodată greoaie, în ultimele acte. O premoniție a morții tragice.

Aplauze pentru Florin Estefan,
Viorica Cortez și interpreți

„Werther” la Cluj, titlu care nu se cântă actualmente în România, a fost premiera care a deschis cea de-a 95-a stagiune a teatrului liric din municipiul de pe malurile Someșului și a prilejuit și reamplasarea pe frontispiciul scenei a stemei originale a României Unite, după o absență de 67 de ani. Au fost prezenți numeroși invitați, printre care ASR Principele Radu al României. Evenimentul a fost marcat la rampă de alocuțiunea directorului general Florin Estefan. Un moment în care a fost citit și mesajul ministrului Culturii, Ionuț Vulpescu.

La final, aplauzele și ovațiile entuziastului public au fost dedicate și mezzosopranei Viorica Cortez, la aniversarea a cinci decenii de la debutul său internațional, maestră care a împărtășit din arta sa interpretilor noii producții și a pregătit spectacolul în calitate de „vocal coach”. Cu admirabile rezultate, ce au dăruit strălucire primei realizări manageriale a lui Florin Estefan, urmărită în direct pe ecrane uriașe de mii de clujeni adunați în Piața Unirii.